

OIKEISTON VAALIVOITTO MUUTTA SAKSAA VÄHÄN JA HITAASTI Suomenkielinen yhteenveto Ulkopoliittisen instituutin Briefing Paperista 44

Saksassa järjestettiin liittopäivävaalit 27. syyskuuta. Vaalitulokset takasi vahvan mandaatin nykyiselle liittokansleri Angela Merkelille ryhtyä muodostamaan koalitionhallitusta oman kristillisdemokraattisen puolueensa (CDU) ja Guido Westerwollen liberaalien (FDP) kesken.

Vaalien suuria voittajia olivat liberaalien (+4.8%) lisäksi Saksan kaksi muuta keskikokoista puoluetta, vihreät (+2.6%) ja laitavasemmiston Linke-puolue (+3.2%). Vaalien suurimmat häviäjät sen sijaan olivat sosiaalidemokraatit (-11.2%), jotka palaavat oppositioon 11 hallitusvuoden jälkeen. Angela Merkelin suosiosta huolimatta myös CDU:n kannatus vaaleissa laski (-1.4%). Tästä johtuen liberaalit ovat vahvassa asemassa meneillään olevissa hallitusneuvotteluissa ja uutta hallitusohjelmaa laadittaessa.

Kaiken kaikkiaan kaksi asiaa nousee esiin vaalien tulosten suhteen. Ensimmäinen Saksan vaaleilla mitattu poliittinen tasapaino on ensimmäistä kertaa yli vuosikymmeneen kääntynyt ratkaisevasti oikealle. Toiseksi, Saksan keskikokoiset puolueet ylsivät merkittävään kasvuun vaaleissa ja tulos näyttää vahvistavan yleispuolueiden, CDU:n ja SPD:n, väistämättömän alamäen. Saksan sisäpoliittisista voimasuhteista ja vaaliasetelmista on näin tullut vaihtelevampia ja arvaamattomampia.

Vaikka Saksan keskusta-oikeistolaiset puolueet voittivat vaalit FDP:n vahvan tuloksen ansiosta, voittoa ei tule tulkita äänestäjiltä saaduksi vahvaksi mandaatiksi radikaaliliberaaleille uudistuksille. On olemassa merkkejä myös siitä, että saksalaiset äänestivät enemmänkin suuren koalitionhallituksen jatkoa vastaan kuin radikaalin muutoksen puolesta. Tämä saattaa aiheuttaa tiettyjä jännitteitä FDP:n ja CDU:n välille.

Hyvä vaalituloksensa rohkaisemana FDP on päättänyt ajaa läpi useita puolueen kampanjalupauksia huomattavista veronalennuksista työmarkkinuudistuksiin. Tässä puolue saanee tukea CDU:n liike-elämää lähellä olevalta laidalta. Huomattavaa tukea puolueensa sisällä nauttiva Angela Merkel tuskin kuitenkaan suostuu epäsuosittuihin uudistuksiin ja hän on jo tässä vaiheessa pyrkinyt alentamaan odotuksia niiden suhteen.

Uudella hallituksella on nyt enemmistö Saksan parlamentin toisessa kamarissa, liittoneuvostossa, mutta enemmistön säilyminen on katkolla ensi vuonna Nordrhein-Westfalenin osavaltiovaaleissa. Näiden ratkaisevien vaalien läheisyys on myös omiaan laimentamaan odotuksia välittömistä uudistuksista. Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että Merkelin tasaisempi lähestymistapa pääsee voitolle myös pitkällä aikavälillä.

Tässä vaiheessa CDU:n ja FDP:n on kuitenkin tehtävä vaikeita kompromisseja. Kotimaassa vaikein ongelma on löytää tasapaino vaalikampanjoissa luvattujen veronalennusten ja kiireellisen budjetin vakauttamisen välillä. Esimerkiksi koulutusjärjestelmä vaatisi pikaista lisärahoitusta. Jos hallitus epäonnistuu budjettitasapainon löytämisessä, sen mahdollisuudet kehittää innovaatiota ja koulutusta heikkenevät. Puolueilla on erilaiset näkemykset myös terveydenhoitouudistuksista, työmarkkinapolitiikasta sekä sisäisestä turvallisuudesta. Samaa mieltä ne ovat ydinvoimaloiden elinkaaren jatkamisesta sekä yritys- ja perintöverojen uudistamisesta.

Hallituksen vaihdos ei aiheuta merkittäviä muutoksia ulkopoliikkaan. Angela Merkel pystyyneen hallitsemaan tulevaa kokematon ministeriä Guido Westerwelleä ja takaamaan ulkopoliittikan jatkuvuuden. Euroopassa Merkelin voidaan odottaa ottavan rakentavan roolin, mutta hän tuskin tulee esittämään rohkeita uusia ideoita tai aloitteita. Kuten ennenkin, Saksa tulee hakemaan läheisiä suhteita Yhdysvaltoihin ja pysyy mukana Afganistan-operaatiossa. Hallituksen vaihdos ei tule aiheuttamaan merkittäviä muutoksia myöskään sellaisiin kiistanalaisiin kysymyksiin kuin Venäjä-suhteisiin tai EU:n laajenemiseen.

Yhteenvedona voidaan todeta, että vaikka vaalit siirtävät Saksaa poliittisesti oikealle ja vahvistavat liberaaliuudistajien asemaa, maassa tuskin nähdään liberaalia sarastusta sisä- tai ulkopoliitikassa. Vaalituloksesta huolimatta saksalaiset eivät äänestäneet radikaalin muutoksen, vaan enemmänkin selkeyden puolesta, sekä epäsuositun suuren koalitiohallituksen jatkoa vastaan. Tulevaisuuden Saksa siis tuskin on radikaalisti erilainen kuin mitä se on nyt.